

Ham de har gennemboret

Langfredag 2016

Profeten Zakarias skriver i kap 12, v 10 og kap 13, v 13,1

”Over Davids hus og Jerusalems indbyggere vil jeg udgyde nådens og bønnens ånd, og de skal se hen til mig, ham de har gennemboret. De skal holde dødsklage over ham, ligesom man klager over sin eneste søn, og holde bitter sorg over ham, ligesom man sørger over sin førstefødte. På den dag åbnes der for Davids hus og for Jerusalems indbyggere en kilde, som skal rense for synd og urenhed.

Så hænger han der med armene bredt ud, hele kroppen spændt ud til det yderste, så meget at det kan den ikke holde til i længden. På et tidspunkt bryder den sammen, sprænges, musklerne flås fra hinanden. Til sidst kan han ikke trække vejret. Han dør. Med det hele, med hele spændviden i den menneskelige eksistens fra fortvivlelsen råb til tillidens overgivelse af sig selv i Guds hænder. En af

de piger, der slap fra angrebet på den franske skole i København under krigen, sagde: ”En må have holdt hånden over mig.” Ja, helt sikkert. Og den yderste modsætning, det forældrepar, hvis barn ikke overlevede, der i stedet må spørge: Hvor var Gud henne, da vort barn døde? Hvorfor blev netop han, Jesus, ikke glemt til forskel fra så mange andre korsfæstede? Noget af grunden er, at han favner al lidelse al lidelse, al håbløshed, *gør det med håb!*

Det var ikke fordi hans lidelse var værre end så mange andres. På nogen måder var den lettere. Skønt den var slem nok. Hans lidelse har altid været tiltrækkende og afskrækkende på samme tid.

Det var derfor romerne brugte korsfæstelsen til at henrette forbrydere og oprørere. Korsfæstelsen skulle være til skræk og advarsel. Der var hurtigere og billigere måder at henrette forbryderne og oprørere på. Men der var ingen, der kunne måle sig med korsfæstelsen i afsky og

afskrækkelse. Sådan har det også været med Jesu kors, forudsagt allerede af profeten, at mange ville gyse over ham, så ussel var hans skikkelse blandt mennesker, en man skjulte ansigtet for, foragtet (Es 53). Men dog har man *set hen* til ham, *stirret* på ham, har ikke kunnet tage øjnene fra ham. Så blev det skriftord opfyldt: *"De skal se hen til mig, ham, de har gennemboret."*

For midt i forskrækkelse, undren, afsky har man fundet trøst. Mennesker har fundet trøst i ham, fordi de i ham har kunnet se deres egen lidelse, deres egen død, deres egen undergang. I Jesu ord på korset, som vi nu har sunget dem (DDS 191), genkender vi jo os selv. *"Fader tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør."* Det er nødvendigheden af tilgivelse af dem, der har gjort selv det ondeste mod kærligheden, kærligheden som trænger sig på med tilgivelsen, for kun den gør fri.

Dernæst: *"Kvinde, dér er din søn. - Dér er din mor."* Den døende, der er fortvivlet over at skulle sige farvel til de

nærmeste, finder genkendelse i Jesu omsorg for sin mor midt i egen lidelse og død. Også her er han som andre. *"Jeg tørster!"*, siger han. - Også han, - tørster rent fysisk, åndeligt, mentalt, efter mening og retfærdighed. Og oplever den dybeste fortvivlelse i gudsforladtheden, kender råbet: *"eli, eli, lema sabaktani – min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?"* Blandet med den dybeste tryghed og tillid, som vi genkender i hans ord: *"Fader, i dine hænder betror jeg min ånd!"*. Ligesom i ordene *'Det er fuldbragt'*, - som ganske almindelige mennesker kan sige om deres liv, at det er fuldendt, levet til ende. De nåede det, de skulle. I det alt sammen er Jesus såre menneskelig. Han er på den måde ikke den ekstraordinære i lidelsen – han er ordinær, som mennesker flest. Derfor er det så godt at snakke med ham om alt det, der gør ondt, lidelsen, meningsløsheden, vreden, fortvivlelsen. Og derfor blev han ikke glemt.

Men først og fremmest blev han ikke glemt, fordi han som ganske almindeligt menneske *dog også var Gud!* Han er på

samme tid fuldstændig lig med os i lidelsen og dog fuldstændig anderledes i lidelsen end os. For han er den enbårne. *"De skal holde dødsklage over ham, ligesom man klager over sin eneste søn...."* hørte vi fra profeten Zakarias. Det er Guds enbårne søn, der lider og dør, det er Gud selv i sin søns skikkelse. Det er den *egentlige* grund til, at så mange gennem tidens lidelser har fundet trøst og hvile her. Gud ved alt om, hvad det vil sige at være menneske – helt derud, hvor eksistensen, ens livsvilkår, spænder krop og sjæl og tanke så langt ud, at det ikke længere kan holde til det, men rives fra hinanden, sprænges i stykker.

Så er han den enbårne. *For således elskede Gud verden, at han gav sin søn den enbårne, for at hver den, som tror på ham, ikke skal fortabes.* Jesus lider som os. Han lider med os. Men han lider også **for os**, lider i stedet for os, bærer straffen i stedet for os. Han skaffer soning for vore synder ved at gå ind i vor fortabelse i langfredag nat!

Det udtrykkes med stærke ord af Kingo: *"For min skyld blev du så forladt, og af Guds vrede taget fat."* (DDS 191, v 10) Og profeten Esajas: *"Men han blev gennemboret for vore overtrædelser, og knust for vore synder. Han blev straffet...."* (ES 53,5) Profeten Zakarias: *"De skal se hen til mig, ham de har gennemboret"*

Her skal vi træde varsomt, være forsigtige med vore ord, når vi taler om hans død. I dag vil vi helst se døden som naturlig, en del af den biologiske proces, den evige gentagelse i naturen. Men døden er mere og andet end det. Den er *syndens løn* (Rom 6,23). Han døde for vore synders skyld, døde for hver gang vi gjorde en af Guds mindste små fortræd, for hver gang vi ikke troede på kærligheden, ikke turde vise tillid, ikke gav os selv for andre. *Han blev af Guds vrede tagen fat* for alt det, der skærer dybere og dybere ned i vor samvittighed og ikke er til at komme af med. Han døde for alt det, der gennemborer vor samvittighed. For det var det, der gennemborede ham. Derfor har mennesker igen og igen

set hen til ham, fordi det var vore synder, der gennemborede ham.

Når mennesker erfarede helvede og fortabelse i egen sjæl, sind og samvittighed, så har de fundet fred der, hos ham. Igen - vi skal være forsigtige med vore ord, når vi taler om Guds straf, Helvede og fortabelse, være forsigtig med vores beskrivelse af den. Men så meget ved vi, at der er en lighed mellem ikke at kunne slippe af med Guds vrede i samvittigheden og fortabelsen. I korset møder vi dommen over verdens synd, over os – men fuldbragt over en anden. For det var der, de ord lød: "Fuldbragt!" Det var fuldbragt, det han kom for at bringe os tilbage til en god samvittigheds pagt med Gud. Var han død, men havde efterladt os til os selv med vor pinefulde samvittighed, da var intet fuldbragt. Det var heller ikke gjort halvt. Da havde intet været gjort. Da havde den langfredag og hver langfredag i vores liv været uden håb. Men nu er det fuldbragt.

Så kunne de tage ham ned, for at lægge ham i graven. Det skulle ske inden sabbatten. Og fordi der var gået så kort tid, blev benene på de dømte knust. Men da de kom til Jesus, så de, at han allerede var død. Og derfor knuste de ikke hans ben, men stak et spyd i siden på ham. Underligt, tænker man, at rå og brutale romerske soldater tager hensyn til det. Nej, - ikke underligt, for overfor Guds ord må nok så rå og brutale soldater vige. Så benene blev ikke knust. For det skriftord skulle opfyldes, at "ingen af hans knogler må blive knust". Så i stedet for at knuse hans ben, stak de for en sikkerheds skyld et spyd i siden på ham. Og ud kom vand og blod ud. Og det bliver til et vidnesbyrd gennem ham, der har set det. De romerske soldater bliver redskaber til vidnesbyrdet om Jesu død for os. Sandelig den mand var Guds søn.

Hvor meget vi skal lægge i blodet og vandet, står ikke videre klart. Men det er nærliggende, som det nogen gange gengives i kunsten, at forbinde det med dåben og nadveren. Først nævnes blodet med dets *sonende kraft*.

Dernæst vandet som symbol på hans blods *rensende kraft*. Derfor er han ikke blevet glemt, fordi hans så helt igennem menneskelige lidelse dog var noget langt mere, som blodet og vandet fortæller om. Derfor ser de hen til ham, de har gennemboret, for her er soning, forsoning, tilgivelse, håb for syndere, der ser hen til ham, sætter alt vort håb til ham i dåben og nadveren. Og det er, hvad profeten Zakarias, forjættede: *"På den dag åbnes der for Davids hus og for Jerusalems indbyggere en kilde, som skal rense for synd og urenhed."*

Så forvandles langfredag lidelsens rædsel til et sted for nådens og bønnens ånd. *"men over Davids hus og Jerusalems indbyggere vil jeg udgyde nådens og bønnens ånd."* Derfor vil vi se hen til ham: "og de skal se hen til mig, ham de har gennemboret.!" Hvori åbenbares nådens og bønnens ånd? I korset, i ham, de gennemborede. Det var det, Gud ville. Han ville udgyde nådens og bønnens ånd over os. Deraf tilbedelsen af den korsfæstede, betragtningen af ham, at her kan man bede under nådens fortegn. Her kan den tro skabes, der tror på korsets gåde,

dets dårskab, dets galskab. Og med det vil Gud stå os bi, når øjet brister. Med det vil han vise vej til Paradis. Så endte langfredag med at blive *den gode fredag*, som en kirkegænger en langfredag for nogen år siden, sagde til mig.